

om – bij deze laatste groep – vooral te kijken naar loopkevers. Maar daarnaast willen we ook naar andere groepen kijken zoals (zweef)vliegen, bijen en wespen, libellen en natuurlijk de dag- en nachtvlinders. Hiervoor zijn we op zoek naar mensen die voor hun eigen insectengroep mee willen doen aan het onderzoek. Het hoeft hierbij niet persé te gaan om het structureel vastleggen en monitoren, maar vooral ook om het verkrijgen van inzicht in de aanwezige soorten, dus de biodiversiteit.

Mensen die belangstelling hebben om mee te doen kunnen zich melden bij Landschapsbeheer Friesland (g.tuinstra@landschapsbeheerfriesland.nl, 0512-383800 of 06-13684171).

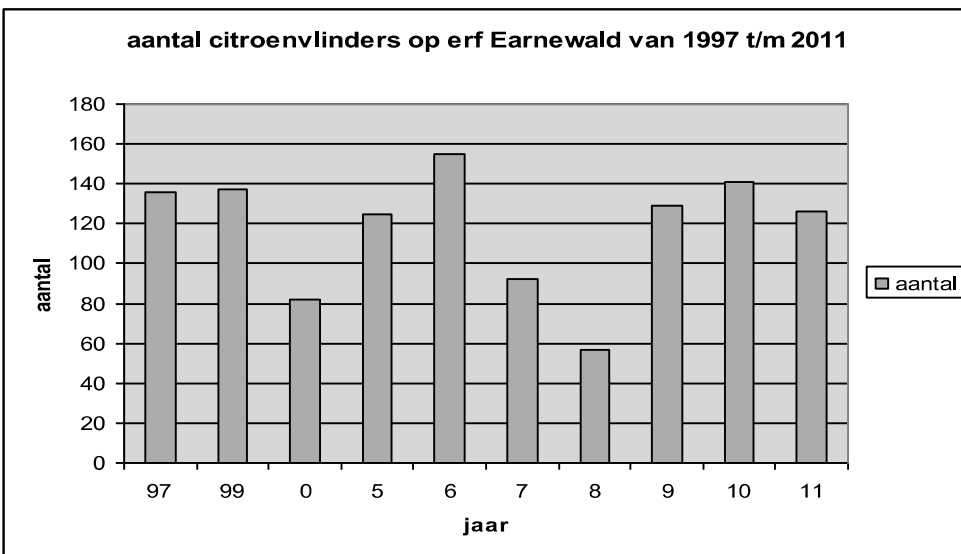
Tot slot nog even over de bladminenexcursie van 6 oktober; we hopen dat deze excursie een goede indruk zal geven van de in het gebied aanwezige bladminerende vlindersoorten. Hoe meer ogen, hoe meer mijnen zullen worden gevonden! Contactpersoon: Gerrit Tuinstra, 0512-518246 of 06-13684171.

Negen jaar onderzoek Citroenvlinder John Boosman

John doet op zijn erf al geruime tijd onderzoek naar het gedrag van de Citroenvlinder. Voorafgaande had hij zich twee vragen gesteld.

Vraag 1: Is er op mijn erf verschil tussen het aantal voorjaarscitroenvlinders (april tot en met juni) en zomercitroenvlinders? Is dit landelijk ook zo?

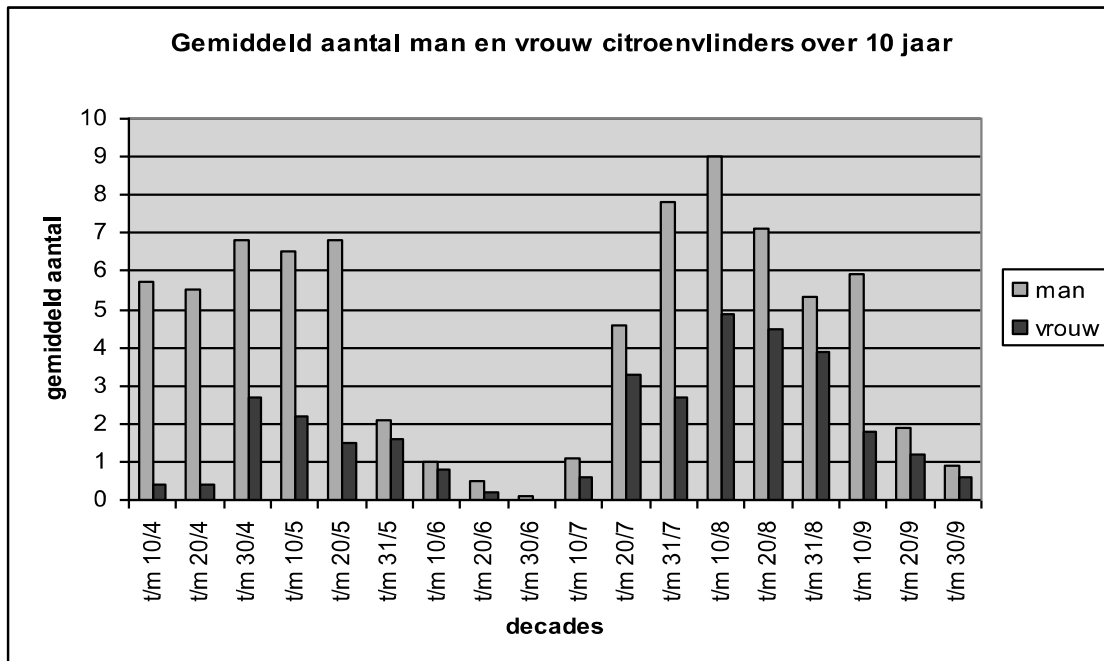
Vraag 2: Speelt de Citroenvlinder verstoppertje in juni?

De Citroenvlinder behoort tot de familie van de witjes (Pieridae). Het is een algemene standvlinder in Nederland. Habitat: zonnige plaatsen in open bos, langs bosranden in parken en tuinen. Waardplanten: sporkehout en wegedoorn: jonge struiken op open zonnige plaatsen.

Vliegtijd: eind juni – begin oktober. En na overwintering van begin februari – begin juni.

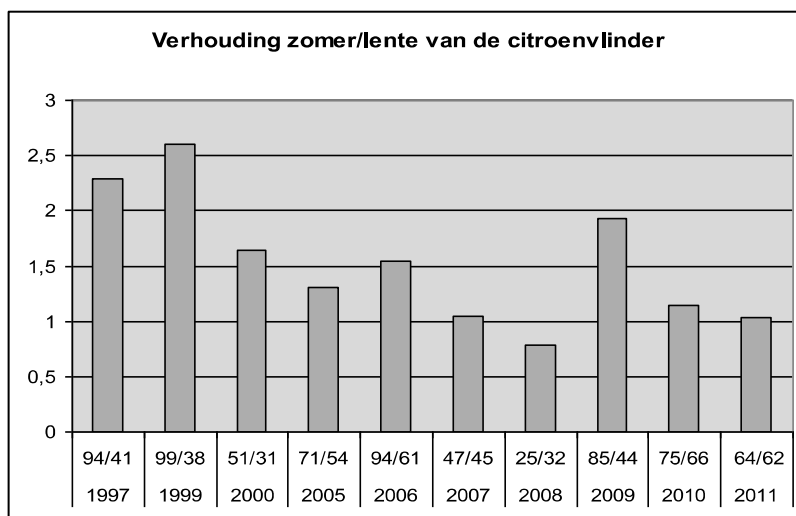
Levenscyclus: **ei**: half april - midden juni; **rups**: begin mei – eind juli; **pop**: half mei - half augustus. De soort overwintert als vlinder in struikgewas of dichte graspollen. De paring vindt in het voorjaar plaats.

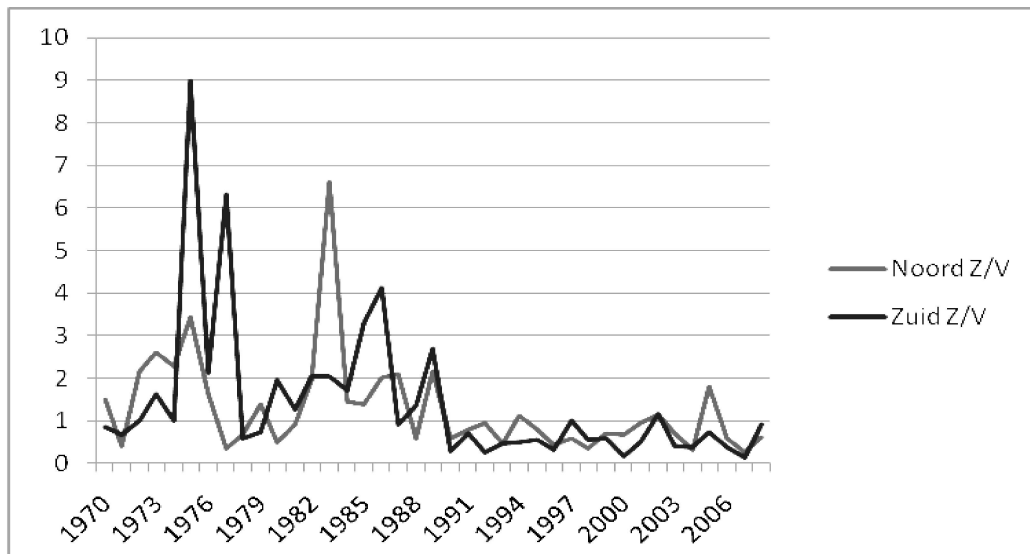
Bovenstaande grafiek geeft de gemiddelde frequentieverschillen per decade (reeks van 10 dagen) aan tussen vrouwtjes en mannetjes gedurende 10 jaar waarnemingen op mijn erf.

Vraag: komt de zomervlinder/lentevlinder verhouding op mijn erf overeen met die van de landelijke? (De zomervlinders worden geteld vanaf 1 juli en de lentevlinders van 1 april t/m juni).

Onderstaande grafiek geeft de verdeling weer in mijn tuin.

Volgens onderstaande grafiek van de Vlinderstichting is de landelijke verhouding zomervlinder/lentevlinder vanaf 1991 overwegend <1 . Dat betekent dat er landelijk in die jaren meer lentevlinders dan zomervlinders zijn waargenomen.

Discussie:

Er worden landelijk steeds minder citroenvlinders in de zomer *gezien*, inmiddels 70% minder dan aan het begin van de jaren negentig.

Het lijkt aannemelijk dat de citroenvlinder bij ons weliswaar is achteruitgegaan, maar dat hij ook zijn levenswijze heeft aangepast en steeds vaker kort na het uit de pop komen gaat overzomereren, aldus de Vlinderstichting.

Stelling:

Als het aantal citroenvlinders in elk voorjaar groter is dan het zomeraantal, dan raakt het aantal vlinders in een neerwaartse spiraal; immers elke nieuwe aanwas wordt dan in toekomstige zomers minder. Gezien de landelijke trend is dat niet waarschijnlijk en lijkt het aantal waargenomen vlinders in de zomer een waarnemingseffect te zijn. Bij slecht weer zie je ze niet, maar zijn ze er wel.

Vraag: waarom zien we ‘s zomers meer vrouwtjes en zelfs meer, dan we naar verhouding in de lente waarnemen?

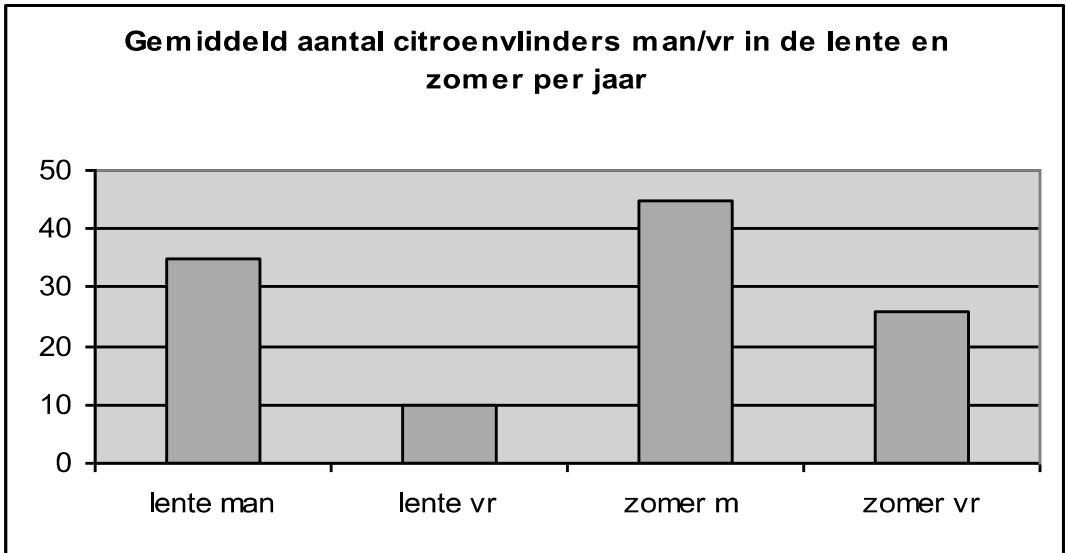
Antwoord: beide geslachten zijn in de zomer niet sexueel actief.

Ze hoeven eigenlijk alleen maar wat rond te hangen, eens wat te drinken en een goede overwinteringsplek te zoeken.

In het voorjaar is er werk aan de winkel. Mannetjes moeten rondvliegen op zoek naar vrouwtjes, die na de paring eitjes leggen.

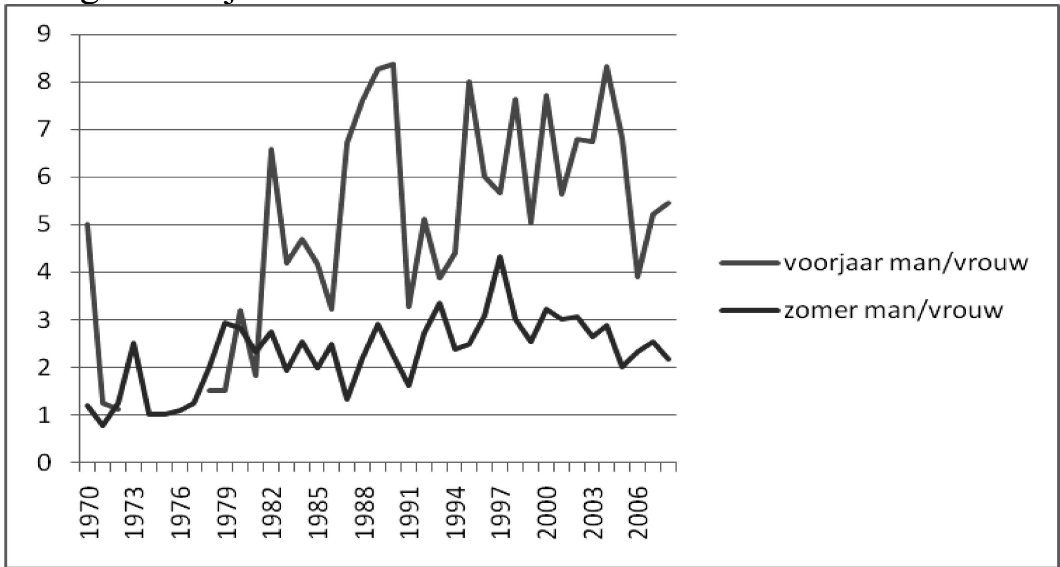
De vrouwtjes vallen na de paring in het voorjaar veel minder op dan de mannetjes, want zij trekken zich terug in de voortplantingsbiotopen.

Ook de man/vrouw verhouding bleek interessant: in de lente was die verhouding bij mij op het erf in 10 jaren gemiddeld 3,75 en in de zomer 1,79. Gemiddeld vlogen er in de lente 35 mannetjes tegen 10 vrouwtjes; in de zomer gemiddeld 45 mannetjes tegen 26 vrouwtjes.

Vraag: hoe is het landelijk gemiddelde van de man/vrouw verhouding in de lente en de zomer?

Antwoord: Onderstaande grafiek geeft het landelijke gemiddelde aan. In de zomer zijn meer vrouwtjes gezien dan in de lente. Dit komt overeen met de waarnemingen in mijn tuin.

Discussie over de “zomerslaap” van de citroenvlinder.

Vast staat dat er in juni geen tot zeer weinig citroenvlinders worden waargenomen. Gaan ze gewoon dood of houden ze zomerrust? Dat is niet zeker. De nieuwe generatie vliegt vanaf 6 juli.

Volgens “Bink” proberen de vlinders deze tijd te overbruggen waarin te weinig voedsel is, of waarin het te warm is!

Deze conclusie is niet waarschijnlijk, want in mijn tuin staan in juni zeer veel planten in bloei, en in juli en augustus is de gemiddelde temperatuur veel hoger dan in juni.

Ik heb geprobeerd erachter te komen door vlinders in het voorjaar te merken om die dan in juli weer terug te vangen. Van de 62 vlinders die in de voorjaren (tot en met juni) van 2010 en 2011 door mij werden gemerkt, zijn er slechts 9 terug gezien, maar helaas *niet* in juli. Zie onderstaande tabel.

• datum	aantal	ongemerkt	gemerkt	gemerkt teruggevangen
• tot10/4	23	5	16	2
• tot20/4	25	12	11	2
• tot30/4	16	16	0	0
• tot10/5	14	10	4	0
• tot20/5	18	5	12	1
• tot31/5	20	5	12	3
• tot10/6	7	0	6	1
• tot20/6	1	0	1	0
• tot30/6	1	1	0	0
• tot10/7	2	2	0	0
• tot20/7	14	14	0	0
• tot31/7	12	12	0	0
• tot10/8	26	26	0	0
• tot20/8	48	48	0	0
• tot31/8	12	12	0	0
• tot10/9	15	15	0	0
• tot20/9	3	3	0	0
• tot30/9	3	3	0	0
• totaal	260	189	62	9

Het laatste nieuws uit St.Nicolaasga Andy Saunders

In 2011 heb ik 4 nieuwe soorten macronachtvlinders in St. Nicolaasga gevangen.

***Lampropteryx suffumata* (fraaie walstrospanner).**

Op 30 april tijdens een wandeling langs het fietspad in het Vegilinbos zag ik een nachtvlinder zittend op een blad. Ondanks het niet hebben van een vlindernet, ben ik er zorgvuldig in geslaagd om de vlinder in een plastic pot te krijgen. Ik was blij te zien dat de vlinder een *Lampropteryx suffumata* was, een schaarse nachtvlinder hier in Nederland. (foto blzd. 17)

***Hypena rostralis* (hopsnuituil)**

Toen ik op 30 mei thuis kwam na het werk zat de lichtval vol met vlinders. Ik had op dat moment niet veel tijd dus stopte ik de vlinders die ik niet meteen kon